

مدرسه یادگیرنده، مدرسه سبز

گزارش بازدید از مدرسه سبز نخبگان اردبیل

سیده فاطمه شبیری / محبت اله همتی
عکاس: جاوید خدمتی

به خاطر دغدغه‌های محیط‌زیستی، از وجود «بنیاد لایف لینک» و وجود مدرسه‌های سبز باخبر می‌شود و می‌کوشد مدرسه‌اش را سبز کند.

شعار، چشم‌انداز و مأموریت مدرسه سبز نخبگان

شعار مدرسه: جهان به نخبگان چشم دوخته است. چشم‌انداز مدرسه: یاد می‌گیریم تا بهتر زندگی کنیم.

مأموریت مدرسه: آموزش مهارت‌های زندگی مدرن، شناسایی و پرورش استعدادها و رشد شخصیت کارآفرین.

«مدرسه نخبگان اردبیل» برای خود سه مأموریت تعریف کرده است که یکی از آن‌ها «رشد شخصیت کارآفرین» است. به نظر می‌رسد تا حدودی هم در این مأموریت موفق بوده است، به گونه‌ای که اگر از دانش‌آموز مدرسه پرسید: «می‌خواهی چه کاره شوی؟» به جای آنکه بگوید: «می‌خواهم پزشک شوم»، پاسخ خواهد داد: «می‌خواهم بیمارستان بسازم» (حتی منطقه‌ای را که می‌خواهد در آن بیمارستان بسازد، مشخص می‌کند). همچنین به جای آنکه بگوید: «می‌خواهم معلم شوم»، می‌گوید: «می‌خواهم مدرسه بسازم».

معلمان یادگیرنده / مؤلف

وقتی به‌طور تصادفی با کتاب تألیف شده توسط یکی از معلمان مواجه می‌شویم و گفت‌وگویمان به تألیف کتاب می‌کشد، تازه می‌فهمیم مدرسه نخبگان اردبیل چند معلم مؤلف دارد. آقای محمد اسماعیلی مشاور مجتمع که فعالیت‌های مشاوره‌ای قابل توجهی در مدرسه انجام می‌دهد، چندین کتاب نوشته که در این میان یکی از کتاب‌هایش با نام «نقش هنر در پیشگیری از اعتیاد»، کتاب برگزیده «جشنواره کتاب رشد» شده است. از آقای رسول ارشادی‌فرد، مربی بدن‌سازی تیم ملی فوتبال جانبازان و معلولین

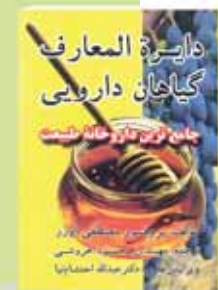
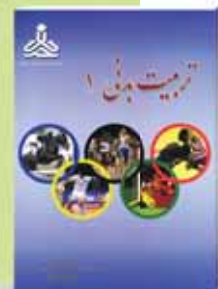

مدیر یادگیرنده

آن قدر به محیط‌زیست و طراحی فضای شهری علاقه دارد که اگر روزی انتخاب شهردار به رأی مردم واگذار شود، حتماً داوطلب خواهد شد. از کودکی با محیط‌زیست دوست بوده است. با بچه‌هایی که به درخت‌ها آسیب می‌رسانده‌اند، مخالفت می‌کرده و حتی به این خاطر کتک هم خورده است! آب را می‌فهمد، گیاه برای او معنا دارد و وقتی باد، خاک را از روی زمین بلند می‌کند، غصه‌اش می‌شود.

عیسی عیسی‌زاده نظیف، مدیر مجتمع آموزشی نخبگان اردبیل، از اولین معلمان مدارس تیزهوشان اردبیل بوده، اما همیشه دغدغه‌های بزرگی در ذهنش داشته که به او اجازه نداده است در همان جایگاه باقی بماند. وقتی با بچه‌های بالاستعدادی مواجه می‌شد که امکان ورود به مدرسه استعدادها درخشان را نیافته بودند، ناراحت می‌شده و دوست داشته است کاری کند. وقتی چند سال پیش به‌عنوان نماینده از طرف «سمپاد اردبیل» برای بازنگری کتاب‌های سمپاد به تهران می‌آید، متوجه می‌شود مدرسه‌هایی وجود دارند که در کنار مدرسه‌های استعدادها درخشان حرفی برای گفتن دارند. همان‌جا فکر تأسیس مدرسه‌ای در ذهنش جرقه می‌زند.

↑ عیسی عیسی‌زاده، مؤسس و مدیر مدرسه، با هیجان زانداالوصفی از ایده‌ها و راهی که تاکنون طی کرده است، تعریف می‌کند. او معتقد است: «هدف ما در مدرسه سبز فرهنگ‌سازی درباره محیط‌زیست است».

جمهوری اسلامی ایران، معلم تربیت بدنی، کتاب «تربیت بدنی ۱» و از آقای مهندس محمود خروشی نیز کتاب «دایرةالمعارف گیاهان دارویی» ایشان را هدیه می‌گیریم تا با دستی پر از تألیفات معلمان مؤلف مدرسه نخبگان برگردیم.

مدرسه سبز

از در حیاط که وارد ساختمان می‌شویم، گلدان‌های گل در راهروی ساختمان توجهمان را جلب می‌کنند. مثل باغ‌های بوتانیک، به هر گلدان نوشته‌ای آویخته شده که در روی آن نام و مشخصات گیاه و نحوه نگهداری آن ثبت شده است. بچه‌ها در «کشت و مراقبت از گیاهان» مدرسه همکاری دارند. در هر کلاس گلدان گلی هست و هر کلاس مسئولی برای رسیدگی به گلدان دارد. گاهی گلدان‌ها بخشی از طرح درس معلم می‌شوند. حتی ممکن است معلم هندسه مدرسه، برگ‌های «گل پافیلی» را بهانه‌ای کند برای آموختن نکته‌ای به بچه‌ها.

بیش از هفت‌ماه از پیوستن مدرسه به بنیاد لایف لینک نمی‌گذرد و در این زمان محدود موفق شده است از بین ۱۱ موردی که باید به‌عنوان مدرسه سبز رعایت کند، تا حدودی به ۶ مورد بپردازد که «نگهداری و مراقبت از گیاهان» یکی از آن‌هاست.

➔ محمود خروشی
که دانش‌آموخته رشته کشاورزی است، با علاقه تمام از فعالیت‌های مدرسه می‌گوید. در همه جای مدرسه و کلاس‌ها گیاهان گوناگون خودنمایی می‌کنند. او می‌گوید: حفاظت از این گیاهان شناس نام‌ها را بر عهده دانش‌آموزان است.

← ۱۱ نشان
که محور
فعالیت‌های
مدارس محیط
زیستی را
تشکیل می‌دهند

در خانه امکان تفکیکشان را ندارند، به مدرسه می‌آورند و در سطل‌های مخصوص می‌ریزند. در راهروی طبقه اول چهار سطل در کنار هم قرار داده شده‌اند که روی آن‌ها نوع زباله نوشته شده است: کاغذ، سی دی، باتری و زباله‌های دارویی. بچه‌ها می‌دانند هر سطل کاغذی که پر می‌کنند، یک درخت را نجات داده‌اند. در حیاط مدرسه نیز سطلی برای زباله‌های تر قرار داده شده است.

در گوشه‌های دیگر از راهروی طبقه اول چند سبد خاک روی هم چیده‌اند و روی آن‌ها ظرفی در بسته گذاشته‌اند که از نوشته بالای آن (ورمی کمپوست) می‌فهمیم داخل آن کرم‌های زباله‌خور مشغول خوردن زباله‌های تر و تبدیل آن به کود با ارزش «ورمی کمپوست» هستند تا بخشی از وظیفه مدرسه به‌عنوان مدرسه سبز را در زمینه «بازیافت زباله» انجام دهند.

تصمیم در مورد استفاده نکردن از ظرف یکبار مصرف اقدام دیگری است که مدرسه در راستای تعهدش به بازیافت زباله انجام داده و از حسن تصادف، اولین کارخانه تولید ظرف‌های یکبار مصرف گیاهی در اردبیل را یکی از دانش‌آموختگان همین مدرسه راه‌اندازی و اداره می‌کند.

قرار است به زودی به بچه‌ها کیسه‌های پارچه‌ای داده شود تا کم‌کم جایگزین کیسه‌های پلاستیکی کنند.

«آب» یکی دیگر از دغدغه‌های مدرسه‌های سبز است که مدرسه نخبگان تا حدودی به صرفه‌جویی در آن پرداخته است. اولین اقدامی که برای صرفه‌جویی در مصرف آب انجام داده‌اند، تعویض و اصلاح شیرهای آب مدرسه است. البته مدرسه به دنبال یافتن ایده‌های جدید و بومی در این زمینه می‌گردد. آقای عیسی‌زاده به‌صورت جدی به دنبال راه‌هایی برای ذخیره‌سازی آب باران و برف برای استفاده‌های غیر آشامیدن است. همچنین در فکر استفاده از باتری‌های خورشیدی برای تأمین بخشی از نیاز مدرسه به انرژی است. «غذای سالم» یکی دیگر از مواردی است که هر مدرسه سبز باید به آن بپردازد و مدرسه نخبگان تا کنون دو همایش در این راستا برگزار کرده است. مدرسه‌های سبز سراسر دنیا به‌صورت مجازی با هم مرتبط هستند و در روزهای خاصی از سال، مثل روز درخت‌کاری، با توجه به بوم خود به اقدامات زیست‌محیطی دست می‌زنند. در مدرسه

↓ اولین کار ما در
مدرسه سبز تفکیک
زباله از مبدأ است.

«تفکیک زباله از مبدأ»، یکی دیگر از حوزه‌هایی است که مدرسه در آن موفق بوده. بچه‌ها نه تنها یاد گرفته‌اند زباله‌های خود را در سطل‌های تفکیک شده بریزند، بلکه برخی از زباله‌های تفکیک شده - مثل باتری و زباله‌های دارویی‌شان - را که

→ محمد
اسماعیلی،
مشاور تحصیلی
مدرسه، از
مستندسازی
پرونده‌های
تحصیلی و
ارتباط با والدین
و معلمان
تجربه‌های
ارزنده‌ای دارد.

نخبگان اردبیل برای هر دو روز درخت کاری (ملی) و بین‌المللی) برنامه‌هایی وجود دارد. بچه‌ها در روز درخت کاری، در فضایی باز، بیرون از مدرسه، نهال می‌کارند. هر سال بعد از ۱۳ فروردین، بچه‌ها برای پاک‌سازی جنگل‌های زیبای «فندق لو» جمع می‌شوند و معلمان مدرسه نیز برنامه‌هایی برای پاک‌سازی منطقه سبلان دارند.

مدرسه سبز و فناوری اطلاعات

هر چه باشد ما نمایندگان «مدرسه فردا» هستیم و برایمان مهم‌ترین نکته، استفاده مدرسه سبز از «آی‌تی» است. دوست داریم بدانیم آیا آی‌تی در این مدرسه توانسته به سبز بودن مدرسه کمک کند یا خیر. قبل از هر چیز، دیدن مجلدات صحافی شده مدرسه فردا - از اولین شماره آن در ۱۰ سال پیش تا به امروز - در دفتر مدیر، توجهمان را جلب و خوش‌حالمان می‌کند. کلاً مجلات رشد در مدرسه جایگاه خوبی دارند. قفسه‌ای که در راهروی مدرسه گذاشته شده است و مجلات دانش‌آموزی به‌روز در آن قرار می‌گیرند تا بچه‌ها هر وقت اراده کردند، مجله‌ای بردارند و ورق بزنند، نمونه‌ای از این جایگاه است.

→ با حضور
رسول
ارشادی‌فرد
در مدرسه،
فعالیت‌های
تربیتی و
سلامت بسیار
جدی انجام
می‌شوند.

مدرسه نخبگان اردبیل عضو رسمی «بنیاد ICIDL» است و کلاس‌های آموزش رایانه در مدرسه و در کلاس هوشمند مدرسه برگزار می‌شوند. البته تمام اتاق‌های مدرسه «اینترنت وایرلس» دارند. اتاق هوشمند مدرسه دارای یک گنجینه نرم‌افزار است که در آن،

نرم‌افزارها در دو گروه «معلم‌یار» و «دانش‌آموز‌یار» دسته‌بندی شده‌اند. آقای محمود خروشی، مسئول پژوهش و فناوری اطلاعات مدرسه، نرم‌افزارهای جدید را خریداری می‌کند و بعد در جلساتی که با دبیران مربوطه می‌گذارد، درباره مناسب بودن آن

→ شرکت فعال
بچه‌های کلاس
در فعالیت‌های
حفظ
محیط‌زیست
و مدرسه سبز،
تفکیک زباله
در منزل و
صرفه‌جویی
در آب از زبان
خودشان
شنیدنی بود.

می‌شود و در صورتی که امتحانش را خوب داد، وارد سیستم آموزش مدرسه می‌شود.

از مسئولان مدرسه می‌خواهیم برای ما از ارتباط فناوری اطلاعات با مدرسه سبز بگویند. این ارتباط را در سه بخش می‌یابیم:

- تفکیک پسماندهای الکترونیکی
- حرکت مدرسه به سمت صرفه‌جویی در مصرف کاغذ

در سال‌های گذشته در پایان هر هفته، دانش‌آموزان پایه اول دبستان، «پیک آدینه» دریافت می‌کردند با تمرینات متنوع و جذاب. امروز این پیک به صورت الکترونیکی ارائه می‌شود. برای حذف اطلاعیه‌های کاغذی که به اولیا داده می‌شود، اولین اقدام، استفاده از سیستم پیامک است و اقدام بعدی استفاده از سایت مدرسه که لازمه دومی، آشنا بودن اولیای دانش‌آموزان با رایانه و استفاده از اینترنت است. در این راستا، مدرسه برای اولیا کلاس‌های آموزش رایانه برگزار می‌کند که تاکنون پنج دوره از این کلاس‌ها برگزار شده است.

- حرکت به سمت حذف یا تقلیل تشریح حیوانات

معلمان مدرسه در صورت لزوم معمولاً از آزمایشگاه مجازی استفاده می‌کنند، اما گاهی تشریح حیوانات یا اجزایی مثل قلب و کلیه، در آزمایشگاه واقعی صورت می‌گیرد. بعضی معتقدند تشریح مجازی نمی‌تواند جای تشریح حقیقی را بگیرد و البته حق هم دارند. ولی باید دید آیا در همه جا فایده تشریح حقیقی، ارزش آزار حیوانات را دارد؟

* پی‌نوشت

۱. رشد مدرسه فردا، صفحه ۳ جلد، شماره ۷، فروردین ۱۳۹۳.

برای استفاده در کلاس درس تصمیم می‌گیرند. اگر نرم‌افزاری مناسب تشخیص داده شد، ابتدا به صورت آزمایشی در کلاس درس از آن استفاده

↑ برگزاری کلاس در فضای سبز سبب علاقه بچه‌ها به طبیعت می‌شود. برگزاری همایش‌های غذای سالم در مدرسه، هوای پاک و زمین پاک کارهایی هستند که انجام می‌دهیم. مشارکت در روز درختکاری ملی و بین‌المللی از فعالیت‌های دوست‌داشتنی برای بچه‌هاست. پاکسازی طبیعت هم از برنامه‌های همیشگی ماست.

↑ به بچه‌ها می‌گوییم انسان‌هایی هستند که مفاخر ما هستند و بر ما منت دارند. بچه‌ها باید با این مفاخر آشنا شوند.

← در پایان دیدارمان، عکس یادگاری گرفتیم.